

РЕЦЕНЗИЯ

на представените трудове за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“ в научна област Изкуства, по професионално направление 8.2 Изобразително изкуство (скулптура), обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ.,бр. 52 от 02. 07. 2019 г.

Рецензент: доц. д-р Камен Тодоров Цветков – Университет по архитектура, строителство и геодезия, Архитектурен факултет, катедра „Рисуване и Моделиране“

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научно жури съгласно заповед № 1440 от 30. 08. 2019 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград.

Кандидат: ас д-р Анна Кирилова Покровнишка

Данни за кандидата:

Анна Покровнишка е родена през 1971 г. През 1996 г. се дипломира като бакалавър по педагогика на изобразителното изкуство, а през 2006 г. и като магистър. През 2016 г. защитава докторска степен в Нов български университет по професионално направление 8.2 Изобразително изкуство, научна специалност „Визуално –пластични изкуства“. От 2004 г е редовен преподавател в ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград.

Анна Покровнишка е сред активните членове на сдружение „Македония АРТ“, както и на секция скулптура към СБХ, а от 2015 г. и на съюза на учените в България. В периода 1999 г. – 2019 г. реализира значителен брой самостоятелни изложби и участия в колективни такива, което без съмнение я поставя сред художниците, определящи облика на съвременната българска скулптура. Нейни произведения са отличени с редица номинации и награди както в страната, така и в чужбина.

Характеристика на научната, научно-приложната и художествено–творческата дейност на кандидата:

За участие в конкурса ас. д-р Анна Покровнишка представя хабилитационен труд на тема „Художественост и социално поведение на творбата“, включващ произведения от две самостоятелни изложби - „Превърнати форми“ - юли 2018 г., ГХГ, Благоевград и изложба в Епископската базилика в гр. Сандански – септември 2018 г.

Също така кандидатът представя участия в 13 международни, 4 национални и 18 колективни художествени изложби, състояли се в периода 2016 – 2019 г.

Към материалите за участие в конкурса ас. д-р Анна Покровнишка прилага 8 статии и 5 доклада, изнесени при участия в научни конференции у нас и в чужбина. В тематично отношение публикациите обхващат три направления: „Изкуство и социология“; Творчество на съвременни автори“ и „Методологични похвати в обучението на студентите“.

По отношение на наукометричните показатели и разпознаваемостта на кандидата са приложени 5 цитирания (без автоцитати) - 3 в монографични трудове и 2 в чуждестранни издания. Представени са 5 рецензии за реализирани авторски продукти в областта на изкуствата.

Също така са приложени 8 награди от професионални форуми в страната и чужбина.

Преподавателската дейност на кандидата включва:

Ас д-р Анна Покровнишка води лекционни курсове и упражнения по дисциплините „Скулптура“, „Декоративни изкуства“, „Моделиране“, „Текстилна пластика“, „Художествено проектиране“ и „Студио визуални изкуства и теория на визуалните изкуства“ за специалностите „Педагогика на изобразителното изкуство“ и „Мода“.

Участва в научните семинари - „Културно общуване чрез изкуството“, 2017 г.; Анализ на проведените през 2017 г. изложби на студенти от специалностите „Педагогика на изобразителното изкуство“ и „Мода“, „Текстът в изобразителното изкуство“ 2018 г.

Кандидадът разработва учебни програми по дисциплините „Скулптура“, „Текстилна пластика“, „Допълнения в облеклото – аксесоари“, „Моделиране“, а през 2018 г е водещ на учебен курс от специалността „Мода“.

Ас. д-р Анна Покровнишка е ръководител на успешно защитили дипломанти, както и рецензент на множество дипломни работи.

Представените материали отговарят на всички изисквания, посочени в Закона за развитие на академичния състав в Република България, както и в Правилника на ЮЗУ „Неофит Рилски“ за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Основни приноси в научната, научно-приложната и художествено–творческата дейност на кандидата:

Основният хабилитационен труд, озаглавен „Художественост и социално поведение на творбата“, се състои от две части. Първата част съдържа текст, в който е изложена и аргументирано защитена тезата на автора. Дефинирани са декларираните понятия, тяхната взаимовръзка и се поставя база, върху която се изграждат последващите разсъждения, свързани с представените скулптурни произведения. В известен смисъл тази част притежава познавателен характер. Цитирането на автори като Адорно, Барт, Виготски, Стефанов, Дулов показва не само богата осведоменост на Анна Покровнишка, но поставят анализа в един по-широк естетико-философски план. Втората част се състои от илюстративен материал, част от личното творчество на автора, подкрепящ изложената тезата.

В контекста на съвременното, в което съществуваме, усилията да се формулира общовалидна дефиниция относно характеристиките, определящи даден факт като художествено произведение, в известен смисъл срещат затруднения, произтичащи най-вече от липсата на общоприети ценности и критерии в сферата на изкуството. Независимо от отсъствието на консенсус, същността на подобни характеристики предполага най-вече наличието на потенциал, осигуряващ протичането на комуникация между художник и зрител - било то на емоционално или на интелектуално ниво

Проблемът, изследван от Анна Покровнишка, а именно връзката между същността на художественото произведение и възможностите за комуникация, които тази същност разкрива, несъмнено е фундаментален в сферата на изкуството като цяло.

Както авторът отбелязва, художественият продукт като носител на възможности за съпреживяване и тълкуване на контекста, в който е

създаден, има своето място в условията на социална комуникация. В този смисъл той не би следвало да се третира като изолирано явление, а като такова, което отговаря на изискванията неговото съдържание да бъде приобщено към колективна принадлежност, което означава, че художественото произведение би следвало да притежава потенциал не просто за пренасяне на готова информация от автора към възприемащия, а за конструиране на общо съдържание помежду им.

Анна Покровнишка представя задълбочен анализ относно ролята на художествения образ в процеса на социалното поведение на творбата. Отбелязан е „двукомпонентният“ (както тя го определя) характер на информацията, с която е натоварен – пряк и косвен. Предвид схващането, че образът като основен медиатор, в процеса на комуникация художник - зрител предполага множество прочити, изводът на Анна Покровнишка, че информацията, кодирана в него, не би следвало да бъде възприемана едностранно, защото вникването в съдържанието на произведението остава непълно, е основателен и изцяло приемлив.

Тезата, която Анна Покровнишка развива в своето изследване, отрежда на зрителя съществена роля в процеса на възприемане на художественото произведение. Гледането и възприемането не са процес на пасивно регистриране или репродуциране на това, което протича в реалността, а активно творческо разбиране.

Възприемането на информация, кодирана в художественото произведение, в частност в художествения образ, до голяма степен зависи от подготовката на адресата, към когото е отправена – подготовка, отнасяща се до образование, опит, културна принадлежност. Както Анна Покровнишка отбелязва на с. 6, „...зрителят изгражда индивидуална възприемчивост към всичко, което е свързано с изображението, обаче насочва своя интерес към предпочитано произведение, което той

одобрява“. В този смисъл съществен е направеният извод, че в процеса на възприемане на художественото произведение подходът на всеки зрител е специфичен и строго индивидуален.

Представените произведения във втората част на основния хабилитационен труд по категоричен начин поддържат изложената от Анна Покровнишка теза за взаимната обвързаност между спецификите на художественото произведение и потенциала му да провокира комуникативен процес, предоопределящ неговото социално поведение.

Разбирането на автора за механизмите на протичане на комуникация адресант – адресат, в частност художник – зрител, опиращо се на философски възгледи в голяма степен обуславя интелектуалния прочит на творбата в процеса на нейното възприятие. Замествайки разпознаваемия образ с образ–метафора, натоварен със смисли и символи, познати на зрителя от натрупан опит и знания, Анна Покровнишка пренася контакта си със зрителя предимно на асоциативно ниво, което разширява възможностите за тълкуване на кодираните послания и безусловно допринася за приобщаването на зрителя към съдържанието на произведението. *„Превърнатата форма,“* както отбелязва Анна Покровнишка в концептуалния текст към изложбата, *„поставя скулптурата от обект в субект, който търси постигането на едно образно съдържание със символни и други възможни тълкувания и загатвания. Смисълът и значението на нещата се деформират, разместват и наслават, но това е свързано с възможността за отгатване и прочит.“*

В сферата на скулптурата морфологията на формата е тясно обвързана със свойствата на материала, което без съмнение е от значение за съдържанието на дадено произведение и оказва влияние върху комуникативния му потенциал. До голяма степен материалът, познаването на неговите свойства и характеристики, предоопределя принципите на

формообразуване в представените от Анна Покровнишка произведения. Ползването на материали, които в известен смисъл са необичайни за скулптурата, а често са и отпадъчни продукти, демонстрира афинитет към смелия експеримент и нетрадиционния изказ от страна на автора. Начинът, по които са третирани полиестерът, хартията, плексигласът спомага за загубването на каквито и да било препратки с изходната форма, превръщайки ги в независим художествен продукт, което без съмнение е достижение в творбите, част от основния хабилитационен труд.

Съществена е ролята на цвета в организацията на формата. Той подпомага не само нейното пространствено структуриране, но е белег и на смислово съдържание. В някои от произведенията цветът е част от състава на изграждащия формата материал, появявайки се по повърхността ѝ като ритмични акценти, носещи по-скоро емоционален импулс. В други цветът, избран с изключително внимание, натоварен със семантично значение, което в най-голяма степен спомага за постигане целите на автора.

Критични бележки и препоръки:

Предвид казаното дотук нямам критични бележки към представените трудове, професионално развитие и постижения на ас. д-р Анна Покровнишка.

Заклучение:

В заключение давам най-висока оценка на научната, художествено-творческа и учебно-преподавателска дейност на ас. д-р Анна Покровнишка.

Предлагам на уважаемото научно жури да присъди на ас. д-р Анна Покровнишка академичната длъжност „доцент“ в научна област Изкуства, по професионално направление 8.2 Изобразително изкуство (скулптура). Ще гласувам положително за нейното избиране на тази академична длъжност.

15. 10. 2019 г

София

Рецензент:.....

/доц. д-р Камен Цветков/

South-West University “Neofit Rilski”

REVIEW

of the works submitted for participation in the competition for the academic position of “Associate Professor” in the scientific field 8.2 Fine Arts professional field “Art Studies and Fine Arts (sculpture)”, announced by South-West University “Neofit Rilski” in the *State Gazette*, issue 52 of July 2, 2019

Reviewer: Associate Professor Kamen Tsvetkov, PhD – University of Architecture, Civil Engineering and Geodesy, Faculty of Architecture, Department of Drawing and Modeling

Grounds for submission of the review: participation in a scientific jury (Order of the Rector of the South-West University “Neofit Rilski” No. 1440 of August 30, 2019, Blagoevgrad)

Applicant: Assistant Professor Anna Kirilova Pokrovnishka, PhD

About the applicant:

Anna Pokrovnishka was born in 1971. In 1996, she graduated as a Bachelor of Pedagogy of Fine Arts, and in 2006 she obtained her Master Degree. In 2016, she defended his PhD degree at New Bulgarian University in scientific field 8.2 Fine Arts professional field “Art Studies and Fine Arts (sculpture)”. Since 2004 she has been a full-time lecturer at the South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad.

Anna Pokrovnishka is one of the active members of the “Macedonia ART” Association, as well as of the Sculpture Section of the Union of Bulgarian Artists, and since 2015 – of the Union of Scientists in Bulgaria. Between 1999 and 2019 she gave a considerable number of solo exhibitions and participated in collective exhibitions, which undoubtedly places her among the artists who influence the

contemporary Bulgarian sculpture. She has received numerous nominations and awards for her works both in Bulgaria and abroad.

Characteristics of the applicant’ scientific, applied and artistic activity:

For the current competition, Assistant Professor Anna Pokrovnishka has submitted a habilitation work on the theme of “Art and Social Behaviour of the the Artistic Work”, which comprises her works from two solo exhibitions – “Forms Transformed” - July 2018, City Art Gallery, Blagoevgrad and an exhibition at the Episcopal Basilica in Sandanski - September 2018.

In addition to the above, the applicant presents her participation in 13 international, 4 national and 18 collective art exhibitions, held between 2016 and 2019.

As part of the materials submitted for evaluation under the conditions of the current competition, Dr. Anna Pokrovnishka has provided 8 articles and 5 papers, delivered at scientific conferences in Bulgaria and abroad. Thematically, the publications can be distributed into three categories: “Art and sociology”; “Contemporary authors’ creativity” and “Pre-service Training - Methods and approaches”.

As far as the required scientometric indicators and the applicant’s visibility are concerned, 5 citations (auto-citations excluded) have been included in the materials - 3 of them are to be found in monographs and 2 in publications abroad. Five reviews of her artistic works have also been provided.

In addition, the applicant has provided evidence of having received 8 awards at professional fora in Bulgaria and abroad.

Applicant’s teaching activity:

Assistant Professor Anna Pokrovnishka, PhD, teaches the following disciplines: “Sculpture”, “Decorative Arts”, “Modeling”, “Textile Plastic”, “Artistic Design” and “Visual Arts Studio” and “Theory of Visual Arts” for the specialties “Pedagogy of Fine Arts” and “Fashion”. She gives lectures and seminars in the above subjects.

She participated in several scientific seminars – “Cultural communication through art” in 2017; “Analysis of the 2017 exhibitions of students of “Pedagogy of Fine Arts” and “Fashion” in 2017; “Text in Fine Arts” in 2018.

The applicant has developed curricula in the subjects of “Sculpture”, “Textile Plastic”, “Apparel and Accessories”, “Modeling”. In 2018, she was in charge of all the students from the “Fashion” specialty.

Assistant Professor Anna Pokrovnishka, PhD, has supervised or reviewed a number of successfully defended BA theses.

The submitted materials meet all the requirements specified in the Act for the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, as well as in the Regulations of the South-West University “Neofit Rilski” for the implementation of the Act for the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria.

Applicant’s major contributions in the scientific, applied and artistic fields:

The main habilitation work, entitled “Artistic and Social Behaviour of the Artistic Work”, consists of two parts. The first part contains a text that presents and substantiates the author’s thesis. The studied concepts as well as their interrelations are defined thus providing the basis for outlining the subsequent reflections on the presented works of sculpture. In a sense, this part can be considered of a cognitive character. Citing authors such as Adorno, Barthes, Vygotsky, Stefanov, Yordanova, Delchev, Dulov demonstrates not only the rich awareness of Anna Pokrovnishka, but they place the analysis in a broader

aesthetic and philosophical context. The second part of the habilitation works consists of illustrative material, part of the personal creativity of the author, supporting the thesis.

In the context of our present existence, any effort to formulate a universal definition of characteristics defining a fact as a work of art is, in a sense, confronted with certain difficulties, stemming mainly from the lack of generally accepted values and criteria in the field of art. Despite the lack of consensus on the properties of such characteristics, their nature presupposes, above all, the potential for communication between the artist and the viewer, whether emotional or intellectual.

The problem explored by Anna Pokrovnishka, namely the connection between the essence of a work of art and the communication opportunities that this nature reveals, is undoubtedly fundamental in the field of art as a whole.

As the author points out, the artistic product, as a bearer of potential for experiencing and interpreting the context in which it has been created, occupies its own place among the conditions of social communication. In this sense, it should not be treated as an isolated phenomenon, but as one that meets the requirements for its content to become part of a collective affiliation, which means that a work of art should possess potential not only to convey ready-made information from an author to a perceiver, but to construct content which they share.

Anna Pokrovnishka presents an in-depth analysis of the role of the artistic image in the process of social behaviour of an artistic work. The “two-component” (as she defines it) nature of the information with which an image is laden – both direct and indirect – is discussed. If we accept that an image as the main mediator in the communication between an artist and a viewer implies numerous “readings”, we have to accept that Anna Pokrovnishka’s conclusion that the information with which an image is laden should not be taken unilaterally or the

insight into the core of the artistic work would remain incomplete, is justified and entirely acceptable.

The thesis developed by Anna Pokrovnishka in her research gives the viewer a significant role in the process of perceiving a work of art. Seeing and perceiving is not a process of passively recording or reproducing what is happening in reality, but one of active and creative understanding.

Comprehending the information encoded in a work of art, in particular in an artistic image, depends to a large extent on the preparation of its addressee - education, experience, and cultural background. As Anna Pokrovnishka points out on page 6, “the viewer builds individual receptiveness to everything related to the image, but directs his or her interest to a preferred work that he or she approves of”. In the same vein, the conclusion that each viewer’s approach to perceiving a work of art is specific and strictly individual is significant.

The artistic pieces presented in the second part of the main habilitation work strongly support Anna Pokrovnishka’s thesis about the interconnection between the specifics of a work of art and its potential to provoke a communicative process that predetermines its social behaviour.

The author’s understanding of the mechanisms of communication between an addressor and an addressee, in particular between an artist and a viewer, based on philosophical views, largely determines the intellectual “reading” of a work of art in the process of its perception. By replacing a recognizable image with an image-metaphor laden with meanings and symbols familiar to the viewer through their own experience and knowledge, Anna Pokrovnishka takes her contact with her viewers primarily to an associative level, which enhances the ability to interpret the encoded messages and contributes unconditionally to building a close connection between a viewer and the very content of an artistic piece. The “transformed form”, as Anna Pokrovnishka points out in the conceptual text to the exhibition, “transforms a sculpture from an object to a subject, seeking to achieve figurative content by means of symbolic and other possible interpretations

and riddles. The essence and meaning of things are deformed, displaced and superimposed, but this is related to the possibility of guessing and reading”.

In the field of sculpture, the morphology of the form is closely related to the properties of the material, which is undoubtedly relevant to the content of an artistic and influences its communicative potential. To a large extent the material, the knowledge of its properties and characteristics, predetermines the principles of form in the works presented by Anna Pokrovnishka. The use of materials that are in some ways unusual for sculpture and are often waste products, demonstrates an affinity for bold experiment and unconventional expression on the part of the author. The way polyester, paper, and plexiglass are treated helps to lose any reference to the original form, making them an independent artistic product, which is, undoubtedly, an achievement of the works of art, part of the main habilitation work.

The role of colour in the organization of form is essential. It facilitates not only its spatial composition but also marks its semantic content. In some of the presented works, colour is part of the composition of the material that adds up to the form, appearing on the surface as rhythmic accents, bearing a rather emotional impulse. In other cases, the colour chosen with the utmost care is laden with semantic meaning, which helps to achieve the author’s the most.

Critical notes and recommendations:

In view of the above, I have no critical comments on the presented work, professional development and achievements of Assistant Professor Anna Pokrovnishka, PhD.

Conclusion:

In conclusion, I commend the scientific, artistic, creative and teaching activities of Assistant Professor Anna Pokrovnishka, PhD.

I propose to the distinguished scientific jury that Assistant Professor Anna Pokrovnishka, PhD, be elected an “Associate Professor” in the professional field 8.2 Fine Arts, scientific field “Art and Fine Arts” (sculpture). I will vote positively for her election to this academic post.

15. 10. 2019

Sofia

Reviewer:.....

(Assoc. Prof. Kamen Tsvetkov, PhD)